

MESLEK VE İLGİ YETENEK DEĞERLER İLİŞKİSİ

MESLEK SEÇİMİ NEDİR?

Meslek seçimi; kişinin var olan meslekler içinden, yapabileceğine inandığı, kendisine maddi ve manevi kazanç sağlayacağını düşündüğü mesleğe yönelmesidir. Kişinin herhangi bir mesleğe yönelmesini etkileyen çeşitli faktörler vardır. Bunlar:

- ▲ Kişinin geleceğe yönelik hayalleri, istekleri
- ▲ Kişinin cinsiyeti, fiziksel ve psikolojik özellikleri
- ▲ İlgiler, yetenekler ve zekâ
- ▲ Akademik başarı

- ▲ Ailenin beklentileri, birey hakkındaki düşünceleri
- ▲ Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi
- ▲ Çevrenin etkisi
- ▲ Teknolojik, sosyal, kültürel ve endüstriyel gelişmeler
- ▲ Mesleğin toplumdaki konumu ve mesleğe olan talep
- ▲ Mesleğin gelir düzeyi
- ▲ Mesleğin eğitim ve kariyer imkânları
- ▲ Ülkenin ekonomik yapısı, iş bulma olanakları vb.

MESLEK SEÇİMİNDE DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Doğru meslek seçimi için kişinin öncelikle kendini tanıması, meslekler hakkında bilgi edinmesi ve kendi özellikleriyle mesleklerin gerektirdiği özellikler arasındaki ilişkiyi kavraması önemli ve gereklidir. Kendini tanıma; bireyin kişilik özellikleri, ilgileri, yetenekleri, değerleri ve sağlık durumu konusunda kendini bilme durumudur. Başka bir deyişle kişinin; Ben nasıl biriyim? Karakterim nasıl? Davranış ve alışkanlıklarım nelerdir? Neleri yapmaktan hoşlanırım? Gibi sorulara verdiği cevaplardır.

İLGİ NEDİR?

İlgi, kişileri belli faaliyetleri isteyerek yapmaya yönlendiren içsel bir uyarıcıdır. İlgi en genel anlamıyla bir işi yapmaya gönüllü olma, yaparken zevk alma durumudur.

- ▲ İlgi alanınız ne kadar güçlüyse o mesleği yapmak ve zorluklarının üstesinden gelmek konusunda o kadar güçlü bir motivasyona sahip olursunuz.
- ▲ İlgi alanlarınız gideceğiniz üniversite, fakülte ve bölüm seçimlerinde size yol gösterici olur.
- ▲ İlgi alanlarınızı ebeveyn ve öğretmenlerinizle paylaşmanız meslek seçiminde sizin için uygun seçenekler sunulmasını kolaylaştırır.
- ▲ İlgi duyduğunuz alanda yeteneğinizin olması kişisel gelişiminize katkıda bulunduğu gibi başarınızı yükseltir. Ancak ilgi duyduğunuz alanda düşük yeteneğe sahip olmanız, ilgi duyduğunuz meslekten uzaklaşmanıza neden olur.

▲ İlgi duyduğunuz meslekler hakkında detaylı bilgi almalısınız.

YETENEK NEDİR?

Yetenek, doğuştan getirdiğimiz ve çevreyle etkileşimle geliştirebildiğimiz, bir davranışı öğrenebilmek için gerekli olan yetidir.

▲ Yeteneklerimiz çoğunlukla en yakınlarımız tarafından dile getirilir. “Müthiş bir çizim yeteneği var (geleceğin ressamı), matematikte her problemi çözüyor, müthiş bir kavrama gücü var (geleceğin mühendisi), fen bilimlerine karşı çok ilgili ve insanlarla çok güçlü iletişim kuruyor (geleceğin doktoru) vb.”

▲ Derslerde gösterdiğiniz akademik başarı ve öğretmenlerinizin sınıf içi gözlemleri yetenek alanlarınız hakkında bilgi verir. Örneğin fen ve ilgili derslerde (Fizik, kimya, biyoloji) gösterdiğiniz akademik başarı biyoloji, fizik, kimya, eczacılık, diş hekimliği vb. meslek alanlarının istediği yetenek alanlarıyla bağlantılıdır.

▲ Güzel sanatlar (Resim-Müzik) ve spor alanındaki meslekleri seçmek için bu alanlarla ilgili özel

yeteneklere sahip olmanız gerekir. Yeteneklerinizi fark etmek ve geliştirmek için resim, müzik ve beden eğitimi öğretmenlerinizden destek alabilirsiniz.

▲ Mesleklerin gerektirdiği yetenek alanlarını çevrenizdeki meslek sahibi kişilerle konuşabilir ve onlardan mesleğin istediği yetenek alanları hakkında bilgi alabilirsiniz.

▲ Türkiye İş Kurumu’nu (İŞKUR) <http://eogrenme.iskur.gov.tr/> ve Türkiye Mesleki Yeterlilik Kurumu’nu <http://portal.myk.gov.tr/> inceleyerek mesleklerin gerektirdiği yetenek alanı hakkında bilgi edinebilirsiniz.

DEĞER NEDİR?

Mesleki anlamda değer kavramı; bireyin kişisel değerlerine ve beklentilerine uygun mesleğe yönelmesini ifade eder. Kişisel değerlerin oluşmasında aile yapısı, içinde yaşanılan kültürün mesleklere ve cinsiyete dayalı algılamaları, medya vb. etkilidir.

Örneğin seçeceği meslek bazı kişiler için saygınlık elde etmeyi ön plana koyarken; bazıları için yüksek gelir elde etmeyi ön plana alır. Kişiler için liderlik, düzenli yaşam, sosyal ilişkiler, yaratıcılığını kullanma gibi değerler meslek seçimini etkileyen önemli faktörlerdir. Değerler, bireyin gelecekteki yaşam tarzının belirlenmesinde dönüm noktasıdır. Bu nedenle kendi kişisel değerlerini tanıma ve bunlara uygun mesleklere yönelme kişinin hem yaşam kalitesini hem de mesleki doyumunu arttıracaktır.

MESLEKLERİ TANIMA KRİTERLERİ

Meslek seçiminden önce meslekleri tanımaya yönelik aşağıdaki sorulara cevap bulmanız önemli ve gereklidir.

▲ Mesleğe sahip olmak için gereken özellikler (yetenekler, ilgiler, fiziksel, psikolojik ve kişilik özellikleri vb.)

▲ Mesleğin gerektirdiği eğitim (Mesleki ve teknik eğitim, sertifika ve yeterlilik eğitimleri, üniversite eğitimi, dil eğitimi vb.)

▲ Mesleğin çalışma ortamı (Çalışma yeri, saati) ve çalışma biçimi (gece-gündüz çalışma, nöbet tutma, evden uzun süreli ayrılma gerekliliği vb.)

▲ Mesleğe giriş koşulları (Mesleki yeterlilik sınavları)

▲ Meslekte ilerleme ve iş bulma olanakları

▲ Mesleğin olumlu ve olumsuz yönleri

▲ Kazanç durumu vb. birçok faktör hakkında bilgi sahibi olmayı gerektirir.